

ஸ்த୍ରୋଵାକ୍କୁଳ
കଲାସୂନ୍ଦରୀଶାସ୍ତ୍ରିଲେକ୍କୁରୁ ପଦାକ୍ଷୋଷମ
(ଶିଳ୍ପିଙ୍କରଣ)

Sutravaakkukal
Kalasoundaryaashastrilekkoru Padakosham
(Dictionary)

ଏବିଦ୍ୟୁତିମାଳ
ଆମ୍ବାଳ୍ମିଳି
ରାଜ୍ୟକ୍ୱାର୍ଟ୍ ଏବଂ ଆମ୍ବାଳ୍ମିଳି

ଅଧ୍ୟୁପତିକ
ମିଲାନ୍ ବେଳୀ 2020

ଲେଖକ୍ & କବଳ
ହାମିଂ ଏବାଲ୍. ଏବାଲ୍.

ପ୍ରକାଶତମା
ଗାୟ ଏତକାନ୍ତାଳ, ଭୁବନେଶ୍ୱର
9809940750, 9496291260
gayaputhakachala@gmail.com

ଅଧ୍ୟୁତି
ପ୍ରକାଶକ୍ ଓ ପ୍ରକାଶକ୍ତିକାରୀ
କମାନ୍ଦିଲ୍ଲାମ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର

© Rights Reserved
No part of this work may be produced or utilized in any form or by
any means without the prior written permission of the publisher.

ISBN : 978-81-944372-7-7

₹ 800

അശ്വനായിക

ഭാരതീയകലാചരിത്രത്തിലെ കാലാനിക മായ സാമ്രാജ്യസംഘങ്ങളുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നാണ് അശ്വനായികാസങ്കളും. ഭാരതീയശാസ്ത്രിയന്നാട്ടുസങ്കല്പത്തിൽ ആധാരിക്കിയായ രശിലയായ ഭരതമുനിയുടെ നാട്യശാസ്ത്രം. മുതൽക്കേ ത്രിപക്ഷപ്ലാനം ചെയ്യപ്പെട്ടോന്നിട്ടുള്ള ഒന്നാണ് അശ്വനായികാ സങ്കല്പമെങ്കിലും വ്യത്യസ്ത ദേശവശികളിലും കാവുച്ചിന്തകളിലും ത്രിപക്ഷപ്ലാനം അനുഭ്രതിപരമായിരുന്നു. അശ്വനായികാ സംഗമം പ്രമാണപ്പെട്ടു. വിഭിന്നമായുള്ള കളികളിലും ത്രിപക്ഷപ്ലാനം പോന്നിട്ടുള്ളത്. അതിനാൽ തന്നെ സാങ്കല്പികവും സാമ്രാജ്യത്തമക്കുമായ അടിസ്ഥാനസങ്കല്പങ്ങളിൽ ഏകസ്വത്തുപാതമ കമായ വിചാരം ത്രിപക്ഷത്തുപോർത്തനെന്ന പ്രാദേശികവും അനുഭ്രതിപരവുമായ കാലാനികചരായാവൃത്തിയാനവും കാത്തസുക്ഷിക്കവാൻ 'അശ്വനായിക' യോവനാണ്.

അശ്വനായികയെപ്പറ്റിയുള്ള ഒപ്പക്കേ ആദ്യത്തെ പ്രസ്താവ്യം നാട്യശാസ്ത്രത്തിലേതു തന്നെയായിരിക്കണം. നാട്യശാസ്ത്രത്തിലെ ഇത്പത്തിനാലൊമധ്യായമായ സാമാന്യം ഭിന്നയത്തിലെ രാജാക്കന്മാർ ചെയ്യുന്ന നായികോപചാരത്തെപ്പറ്റിപരിയുന്നതുത്തിലും എന്നുത്തരത്തിലുള്ള നായികമാരെപ്പറ്റിയുള്ള (നാട്യശാസ്ത്രം അധ്യായം 24, ഭോകം 183- 192) പരാമർശം കാണാം. നാട്യശാസ്ത്രപെട്ടെന്നുള്ള എല്ലാ നാട്യശാസ്ത്രസങ്കല്പങ്ങളിലും നായികാദേവതയെപ്പറ്റി വിശ്വരിച്ചുചർച്ചചെയ്യുന്നാണ്. സ്വഭാവം, ഗുണം, എന്നിങ്ങനെ പല സംവർദ്ധിക്കുന്നതുള്ളപെട്ടുന്ന 384 തരത്തിലുള്ള (എല്ലാത്തിൽ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വ്യതിയാനം കാണാമെങ്കിലും) നായികമാരെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശങ്ങൾ നാട്യശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെല്ലാം കാണാം.

നാട്യസങ്കല്പമനസ്ത്രിച്ച് നായക - നായികാദേവ്യങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിലാണ് പ്രധാനപ്പെട്ട നായികാസങ്കല്പങ്ങൾ (ശീലദേവം, പ്രകൃതിദേവം ഒക്കെ അന്നസാർച്ചുള്ളവ) ഭരതമുനി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. നാട്യാവത്രണത്തിൽ നായകകലമലക്കരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർട്ടെ നായികോപചാരങ്ങളെപ്പറ്റി പരയുന്ന സന്ദർഭത്തിലാണ്:

"തന്റെ വാസക്കണ്ണജ്ഞ ച
വിരഹോത്തക്കണ്ണിതാപി വാ
സ്വാധീനഭർത്തുകാ ചാപി
കലഹാന്തരിതാപി വാ
ബണ്ണിതാ വിപ്രലബ്ധി വാ
തമാ പ്രോഷ്ഠിതഭർത്തുകാ
തമാഭിസാരികാ ചെവാ

ജേതയാസ്യാശ്ച തു നായികാ" (183)

എന്നീ സങ്കല്പത്തിലുള്ള എടുന്നായിമാർക്കു ഒരു കാലത്തിൽ നടത്തേണ്ടണ ഉപചാരങ്ങളെപ്പറ്റിപരയുന്നത്.

അശ്വനായികാസങ്കല്പം സുക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചാൽ അവയുടെ അടിസ്ഥാനഭാവം ശ്രംഗാരവും ഭേദത്തിനടിസ്ഥാനം നായികയുടെ അവസ്ഥയും (അല്ലെങ്കിൽ സന്ദർഭവും) ആണെന്നു കാണാം. ആദ്യനായികയായ വാസക്കണ്ണജ്ഞ നായകാഗമനം (പ്രതീക്ഷിച്ച സങ്കേതമൊത്തക്കി) (വാസക-സംജ്ഞ) അത്യുസകതിയോടുള്ള സ്വഗ്രഹത്തിൽ അണ്ണിത്തെത്താത്താൻ നിൽക്കുന്നവളാണ്. രണ്ടാമതെത്ത നായികയായ വിരഹോത്തക്കണ്ണിത്തയാക്കട്ടെ പലകാരുണ്യങ്ങളിൽ മുഴുകി നായകൾ വരാത്തതിൽ ദുഖിച്ചിരിക്കുന്നവളാണ്. കാമക്കേളികളിലുള്ള രണ്ടതാൽ ആകുശ്വനായി നായകൾ തന്റെക്കുടെത്തനു പാർക്കുന്ന തുകണ്ട് പരമാനന്ദംപുണ്ണ നായികയാണ് സ്വാധീനഭർത്തുക (സ്വാധീനമുള്ള/ വിധേയപ്പെട്ട ഭർത്താവിനോടുള്ളിയവൾ). ഇവർഷ്യാകലഹം നിമിത്തം കടനാപോയ നായകൾ തിരികെക്കവരാത്തതിൽ അമർഷംപുണ്ണിരിക്കുന്നവളാണ് നാലാമതെത്ത നായികാസങ്കല്പത്തിലുള്ള കലഹാന്തരിത.

ബണ്ണിത എന്ന അഞ്ചാമതെത്ത നായിക അനുസ്തുതിയിലുള്ള ആസക്തി നിമിത്തം പ്രിയൻ വരാത്തതിൽ ദുഖിച്ചിരിക്കുന്ന നായികയാണ്. വിപ്രലബ്ധി എന്ന നായികയാകട്ടെ പ്രിയൻ ദുതിയെ അയച്ചിട്ടും സങ്കേതസ്ഥാനം നിശ്ചയിച്ചിട്ടും എന്നേതാ കാരണത്താൽ വണിതയായിത്തീർന്നുവളാണ്. എഴാമതെത്ത നായികയായ പ്രോഷ്ഠിതഭർത്തുകയാകട്ടെ പലകാരുണ്യങ്ങളും ഉദ്ഘാടിച്ച് പ്രിയൻ ദേശാന്തരം പോവുകയാൽ കൂടുന്നരയും തലമുടിയും നീണ്ടതുനികിടക്കുന്നവളാണ്. മറവും മറന്നും ബാധിച്ച് നാണംകെട്ട് നായക നെതേതിപോകുന്നവളാണ് എടുമതെത

നൂത്രവാക്കകൾ

നായികയായ അഭിസാർഖ. ഭരതൻ്റെ നാട്യശാസ്ത്രസങ്കല്പമനസ്വരിച്ചുള്ള എടുന്ന നികമാതട സാമാന്യപ്രകൃതിയിൽനാണ്. ശ്രൂംഗാരമാണ് അടിസ്ഥാനഭാവമെന്നതിനാൽ സംഭോഗശ്രൂഗാരവും വിപ്രലംഭശ്രൂഗാരവും അടിസ്ഥാനമാക്കിയും ഈ എടുപ്പേരെ ഗണപ്പെട്ടതുനാണ്.

നാട്യശാസ്ത്രത്തിൽ അതുകണ്ട് പ്രാധാന്യമൊന്നാമില്ലാത്ത ഈ നായികാസങ്കല്പം പിൽക്കാലത്ത് ഭാരതത്തിലോട്ടാകെയും ഭാരതത്തിന്മുറിൽ നേപാളിലും മറ്റും ചിത്രകല, ശ്രീലുകല, നാട്യകല എന്നിങ്ങനെ സമാന കലാ വിഷക്കാരമാതൃകകളിലും സംഭവ്യാതമകമായി ആവിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടോന്നിട്ടുണ്ട്. ഒപ്പേക്ഷ ചിത്രകലയിലും മന്ത്രങ്ങളിലുമെലാക്കേ മറ്റായ നായികാഗണങ്ങളിനാമില്ലാത്തവിധി. പ്രാധാന്യത്തോടെ ഈത്തുടർന്നു ആവിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടോന്നിട്ടുണ്ട്. ശ്രീലം, പ്രകൃതി എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നായികമാർക്ക കാമലു കൂടി ഭേദമനസ്വരിച്ചുള്ള പത്മനിപോലുള്ള നായികമാർ എന്നിവയേയും എല്ലാം ഈ അശ്വനായികാസങ്കല്പം പ്രാധാന്യം നേടിയത് അവ കേവലം ആശയപരം എന്നതിലുപരി അന്ത്രീപരം തീരീയായിരുന്നതിനാലാവണം.

രാമാധാരി ഇതിഹാസങ്ങളിലും പെടെ അശ്വനായികാസങ്കല്പത്തിലുള്ള ആവിഷ്കാര ബന്ധങ്ങൾക്ക് മാതൃകകൾ കണ്ണഡത്താനാകമെക്കിലും ജയദേവതയെ ശ്രീതലോവിന്മാണ് അതിനെ അന്ത്രീപരമായ ആവിഷ്കൃതിയെന്നു നിലയിൽ സാർത്ഥകമാക്കുന്നത്. അശ്വ നായികാസങ്കല്പത്തിന്റെ വികാസത്തിന്റെ ചരിത്രം പരിശോധിക്കുന്നയാണെങ്കിൽ കാവ്യശാസ്ത്രകാരന്മാരെക്കുഴപ്പരിക്കവികളും കലയുടെ പ്രധാനക്കൂട്ടമാണ് അതിൽ ഇടപെട്ടിരുന്നതെന്നു വാസ്തവം അതിന്റെ അന്ത്രീപരമായ സംഭവ്യാതമകതയെ അടയാളപ്പെട്ടതുനാണ്.

ഭാരതത്തിൽ എല്ലായിടത്തും പ്രചരിച്ച വിശാലമായ കേതിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ദ്രോമികയിൽ ആപപെട്ടവനു മധുരക്കെതി യുടെ ആവിഷ്കാരത്തിലും കേഷത്രണങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ആപപെട്ട മന്ത്രങ്ങളും കാലുനികമായ അന്ത്രീപരമായ വടക്കനിപിക്കുന്നയായിരുന്നു ഈ അശ്വനായികാസങ്കല്പം എന്നപറയാം.

ഒന്നരന്തരുമുള്ള ആശയാവലികളിൽ നിന്നും ഭിന്നമായി പ്രസ്തുതം കാലുനിക ജാവലി പോലുള്ള സംഗ്രഹത്തിലുമെല്ലാം ഒം, ആവിഷ്കാരത്തിലും ചലനാതമകമല്ലാത്ത ഒറ്റ നിമിഷങ്ങളുടെ അന്ത്രീപരാനം ചെയ്യേണ്ടിവരുന്ന ചിത്രസങ്കല്പത്തിലുമെല്ലാം മറ്റൊന്നിലും അശ്വനായിക പ്രാധാന്യം കൈവരിച്ചു.

ഭരതമുന്നിക്കും ജയദേവവന്നംഗങ്ങൾ, ഈ നായികാസങ്കല്പത്തിൽ ഗണ്യമായ വികാസം കൈവരുന്നതു് ഭാരതത്തിന്റെ രംഗങ്ങൾ, കേശവദാസമിഗ്രുന്നതു് രബ്ബിക്കളിൽ മരുമണ്ണഭിലുടെയാണ്. മധ്യപ്രദേശിൽ 16-ാം ഒറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനത്തിലും 17-ാം ഒറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യത്തിലുമായി ജീവിച്ചിരുന്ന കവിയായിരുന്ന കേശവദാസമിഗ്രുന്ന. നായികമാതട പേരിലും (സ്വാധീനപതിക-സ്വാധീനഭർത്തുക) ക്രമത്തിലുമെല്ലാമെല്ലാം വ്യത്യാസങ്ങൾ ദ്രശ്യമാണെങ്കിലും കേതിയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഈ സങ്കല്പത്തെ അന്ത്രീപരമായ സംഭവ്യാതമകമായി വികസിപ്പിക്കുവാൻ കേശവദാസന്റെ തീരീകരണാധിക്രമിക്കാട്ടിയിട്ടുണ്ട്. രബ്ബിക്കളിൽ മരുനായ കാസങ്കല്പത്തിന്റെ വികാസം രാജസ്ഥാനി മാതൃകയിലുള്ള ചിത്രകലയിൽ കാണാവാൻ സാധിക്കുമെന്നു ചിത്രകലാനിന്ത്യപകർ ചുണ്ടിക്കാട്ടിയിട്ടുണ്ട്.

ഭാരതീയകലാനിന്ത്രപണാരംഗത്ത് ശ്രദ്ധേയമായ സംഭാവനകൾ നൽകിയിട്ടുള്ള ആനന്ദകമാരസ്യാമി അശ്വനായികമാരണ വികാസത്തെപ്പറ്റി സാവിന്തുരും ചർച്ച ചെയ്തു പിൽക്കാലത്ത് ചില സങ്കല്പമാതൃകകൾക്കുള്ളിച്ചേർത്ത് പതിനൊന്നായി വികസിക്കുന്നവെന്ന് പറയുന്നാണ്. സാങ്കേതികമെന്നതിനേക്കാൾ അന്ത്രീപരമാവുന്നതിനാലാണ് 17-ാം ഒറ്റാണ്ടിലെ കേശവദാസന്റെ രബ്ബി ശ്രദ്ധയിലെ നായികാ സങ്കല്പത്തിൽ നിന്നും നിർമ്മിച്ച രാജസ്ഥാനിശൈലിയിലുള്ള ചിത്രം കേഷത്രാരായും ചെയ്ത “പയ്യാദ്യാ...” എന്നാൽ ദണ്ഡുനു പഠതിലെ വിരഹോത്ക്രസ്തിതയും സുഖരാമ അയുതയെ “ഹതേവിട് വേണ്ടുമോ സാക്ഷി...” എന്ന പഠതിലെ വേണ്ടുമോ സാക്ഷി...” എന്ന പഠതിലെ വണ്ണിത നായികയുമെല്ലാം ദേശകാല അന്ത്രീപരമായ സംഭവ്യാതമകതയെ അന്ത്രീപരമായ സംഭവ്യാതമകതയെ അന്ത്രീപരമായ സംഭവ്യാതമകതയെ

അക്ഷരപാഠം

വ്യത്യസ്ത ആവിഷ്കാരമായുള്ളകളായി
മാറുന്നത്. കാലത്തിന്റെ പരിശാമഘട്ടത്തിൽ
കാലുനികമായ ഭാവനയുടെ മായികതയിൽ
നിന്നും വ്യതിചലിച്ച അഭിസാരികയുൾപ്പെടെ
യുള്ള നായികാസങ്കലനങ്ങൾ പകേശ ഇന്ന്
നാട്ട്, ചിത്ര, ശില്പകലയുടെ സഹായാത്മക
അംഗീക്രിമണ്ഡലത്തിൽ നമേം ആകൃഷ്ണരാ
ക്കനാവെന്നത് അഞ്ചുനായികാസങ്കലനതെ
എക്കാലവും പ്രസക്തമാക്കുന്നു.

ગુરુવારી

ରେତେମୁଣ୍ଡି 1999 ରେତେମୁଣ୍ଡିଯୁକ୍ତ ନାଟ୍ୟଶାଳ୍ୟ ବାଲ୍ୟ 2,
ବିଵ. ନାରାୟଣ ପିଷ୍ଠାରୋଡ଼ି, କେରଳସାହିତ୍ୟ
ଅକ୍କାଦମି, ତୁମୁଳ.

Coomaraswamy, Ananda K. 2000 *The Eight Nayikas*, Munshiram Manoharlal Publishers Pvt. Ltd., New Delhi.

അന്തപ്പ് വി.

അമൃക്തിപ്രഭാവം

മരഞ്ഞെൻ്റെ വിചാര-വികാര-ദർശനങ്ങളും
സകലുനപരമായ അവിഷ്കാരമാണ് കല
എന്ന ചിന്തപ്പാത പാരമ്പര്യ ചികിത്സാർത്ഥിയിലെ
സുതലക്ഷണം പ്രാചീനകലയാണ്. പ്രത്യേകിച്ചു
വിഷചികിത്സയുടെ പ്രധാനഭാഗമാണ്
സുതലക്ഷണം. സുതലക്ഷണം ഉൾക്കൊള്ളാത്ത
വിഷചികിത്സാറുമ്പെങ്ങളുണ്ട് പറയാം.
വിഷദശനമേറ്റ വിവരം വൈദ്യുതന അറിയി
ക്കാനെത്തുന്ന സുതലെൻ്റെ ചേഷ്ടകളിൽ നിന്നും
പാമിശ്രിത മുന്നും, കടിച്ചുമുലം, വിഷവേഗം,
സാധ്യാസാധ്യതകൾ തുടങ്ങിയവ മനസ്സിലുണ്ടി
ലാക്കാൻ ഒഴി ലക്ഷണശാസ്ത്രമാണിൽ.
അവിധിപാരമ്പര്യത്തിലെ സുതലക്ഷണങ്ങൾ
ശിലോനാണ് അകുതിപ്പഭാവം.

മരണ്യൂലരിത്തെ ആവാസപബി
സരവമായി ബന്ധിപ്പിച്ച കൊണ്ടുള്ള
ദർശനമാണ് ആകൃതിപ്രഭാവസ്ഥിതാണോ.
കാട്, നീർത്തടം, പെത്തവഴി, കൽക്കുട്ടം,
വയൽ, ശുശ്രാനം, പുറുകൾ, പൊതുകൾ,
മടകൾ, തട്ടോത്തൻിലങ്ങൾ, കന്നികൾപും,
ഗ്രാമവാതിൽ, വേലി, ഏറ്റിരക്കങ്ങളുള്ള
പ്രദേശം, ഇടവഴി, പരമ്പര തടങ്ങി നാം
അധിവസിക്കുന്ന പരിസരം ദൈവവിധ്യം നിറ
ഞ്ഞതാണ്. ദൈവവിധ്യം നിറഞ്ഞ പ്രകൃതിയെ
മരണ്യൂലരിമാക്കുന്ന പ്രകൃതിയിലേക്ക് മാറ്റി
പണിയുകയാണ് ദുരലാക്ഷണികൾ. ദൈവദ്വാര

മുന്നിലെത്രംവോൾ ദുരക്ക് തന്റെ ശരീരത്തിൽ
എവിടെയാണോ അതും സ്വർഖിക്കണ്ടാത്,
അതു മുടത്തെ വിഷദംഗമേറ്റു പ്രദേശമാണ്
എന്ന് അനുമാനിക്കുന്നു.

മരശ്യശരീരത്തെ ഒരു ആവാസവ്യവസ്ഥയായി കണ്ടുകൊണ്ട് ആവാസപരിസ്ഥിതാർത്ഥിക്കേശത്തുമായി സാമ്യപ്പെട്ടതിനില്ലെങ്കിൽ എവിടെനിന്നോന്ന് ഉണ്ടായ തെന്നു കണ്ടതുന്ന രീതിയാണ് ഇവിടെ അവലൂംവിക്കുന്നത്. ജീവമണ്ഡലത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിന് അടിസ്ഥാനമായ ഘടകമാണ് ആവാസവ്യവസ്ഥ. ഇതുപ്രകാരം ശരീരത്തെ ഇക്കാണ്ടിസ്റ്റുമായി ഭോക്കിക്കാണുന്നു. മരശ്യജീവിതത്തിന്റെ സ്വകിർണ്ണതയുടെ അവിഷ്കാരത്തിനായി ജൈവബീംഗു നൈളുടേതായ മുപക്കങ്ങൾ എത്രതെതാളം ഉപയോഗപ്പെട്ടതുന്ന എന്നതാണ് ഇതിന് അധികാരം. മരശ്യശരീരത്തിൽ ഓരോ അംഗത്തിനും എത്രമാത്രം പ്രാധാന്യമുണ്ടോ അതേ പ്രാധാന്യം പരിസ്ഥിതിക്കുമുണ്ടെന്ന് ഇപ്പോൾ ദർശനം പകർന്നതുന്നു. കാട്ടം മലയും പാറക്കെട്ടും ജലാശയവും വയലും പുറ്റും ചൊത്തുകളിലെമാക്കേ ചേർന്നാലാണ് ഒരു ആവാസവ്യവസ്ഥ പുർണ്ണമാകുന്നതുള്ളത്. അതേപോലെ മരശ്യശരീരത്തിൽ അടിമുതൽ മുടിവരെ ഉൾച്ചേരുന്നോൾമാത്രമേ പുർണ്ണ ശരീരമാകുന്നതുള്ളത്. ശരീരത്തിന്റെ നിലനില്ലിൽ ഓരോ അംഗത്തിനും പ്രാധാന്യം പോലെ, പരിസ്ഥിതിയിലെ വൈവിധ്യമാർന്ന ഓരോ അംഗത്തിനും അതിനെ ആരോഗ്യകരമായി നിലനിർത്താൻ തല്പരമായപങ്കണ്ട്.

നമ്മുടെ ആവാസവ്യവസ്ഥയിലെ
ജൈവസമ്പന്നതയെ വിളംബരം ചെയ്യുന്ന
ഈ ദർശനയുക്കൽ. സർവ്വജീവജാലങ്ങളും
പരസ്യരാഖ്യാദേശ ജീവിക്കുന്ന ചുറ്റപാട്
എത്രമാത്രം ജൈവസമ്പന്നമാണ് എന്ന
എഴുത്തുകാണിക്കുന്നു. കാട്, തന്റീർത്തത
അർഥം, നാൽക്കുട്ടപെട്ടവഴികൾ, വയൽ,
പറമ്പുകൾ, മരപ്പാത്തുകൾ, കണ്ണും കഴിയും
തുടങ്ങി വൈവിധ്യം നിറത്തതാണ് നമ്മുടെ
ജൈവവ്യവസ്ഥ. ശരീരത്തിലെ കാര്യത്തിലും
ഇതേ വൈവിധ്യമുണ്ട്. ജീവനെ നിലനിർത്തു
തിന് ശരീരത്തിലെ ഓരോ അംശത്തിനും
തുല്യ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. ഓരോ അംശവും നാാം
സൂക്ഷിച്ച കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതുപോലെ